

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

ГЕНДЕРНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої
освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»
ОПП «Охорона праці»

Черкаси – 2024

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (протокол № 2 від 3.08.2024 р.)

Федоренко Я.А.

Гендерні основи безпеки та професійної діяльності: [Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» ОПП «Охорона праці»] / Я.А. Федоренко. – Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2024. – 12 с.

У методичних вказівках викладені навчально-методичні матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» для студентів заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека», ОПП «Охорона праці».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	4
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	5
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ..	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	9
ДОДАТКИ.....	14

ВСТУП

Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» адресовано здобувачам вищої освіти заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» ОПП «Охорона праці». Представлені методичні вказівки складаються з трьох розділів, списку рекомендованої літератури та додатків.

У вказівках викладено матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи здобувача, вимог до оформлення контрольної роботи та вибору варіанту, теоретичних питань для виконання контрольної роботи.

Завдання, що становлять зміст контрольної роботи здобувача, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни, і сформульовані так, що повною мірою дають змогу перевірити, як студенти засвоїли знання щодо гендерних основ безпеки та професійної діяльності

Кожен варіант контрольної роботи містить два питання. Усі варіанти рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення окремих аспектів тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої мисленнєвої діяльності здобувачів.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого здобувача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього

виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувачів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Самостійному вивченню с здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача вищої освіти, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Гендерні основи безпеки та т професійної діяльності».

Контрольну роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297мм), виконують рукописним, машинописним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, факультету, предмету, що вивчається, шифр залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти (Додаток А).

Під час виконання роботи необхідно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретними, написані державною мовою, акуратно оформлені.

У тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на літературні джерела, перелік яких наводиться у списку використаної літератури. У список літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті роботи чи алфавітному порядку. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, порядковий номер джерела визначається згідно із списком літератури.

У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури. Зразок правил оформлення бібліографічного опису літератури наведений у додатку Б.

Виконана робота направляється у гугл клас на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань студентів з дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність здобувача вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Контрольна робота з дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» складається з двох теоретичних питань.

Обов'язковими вимогами до теоретичних завдань є: повна відповідь на питання; посилання на літературні джерела та їхній список.

Контрольна робота оцінюється: «зарахована», «не зарахована». У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Отримавши незараховану контрольну роботу, студент зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та

доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її у відділення заочного навчання.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Вибір варіанту.

Варіант контрольної роботи визначається за двома останніми цифрами залікової книжки здобувача вищої освіти, у відповідності з таблицею 1. Наприклад, номер залікової книжки 10045. Отже, варіант контрольної роботи – 45. За таблицею 1 визначаємо номери питань вказаного варіанту – 6, 26.

Таблиця 1

Таблиця вибору завдань

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра шифру залікової книжки	0	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	1	11, 31	12, 32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	2	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	3	11, 31	12, 32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	4	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	5	11, 31	12, 32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	6	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	7	11, 31	12, 32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	8	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	9	11, 31	12, 32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Методологічні засади гендерної теорії
2. Відмінність між поняттями стать та гендер.
3. Відмінності радикального фемінізму від гендерної теорії.
4. Гендерна рівність: рівні права та рівні можливості
5. Концепції гендерної рівності.
6. Єлена Анжуйська
7. Христина Пізанська
8. Ебігейл Адамс
9. Суфражизм

10. Фаррухру Парса
11. Роберт (Рейвін) Конелл
12. Майкл Меснер
13. Рух за права чоловіків
14. Морально-правові норми – гендер у фокусі релігії
15. Гендерна культура українського суспільства
16. Особливості гендерної ідентифікації
17. Гендерна соціалізація в сім'ї
18. Гендерні аспекти соціалізації студентів
19. Особливості гендерної дискримінації в Україні
20. Гендерна дискримінація в країнах ЄС
21. Глобальний Індекс гендерного розриву.
22. Основні принципи гендерної політики.
23. Міжнародні стандарти гендерної рівності
24. Розвиток гендерного законодавства
25. Врахування гендерних аспектів у формуванні законодавства України
26. Українські ЗМІ та відображення гендерної проблематики
27. Проблематика гендерного насильства в українському законодавстві
28. Основні функції уповноваженого з прав людини
29. Гендерні дисбаланси в пенсійному страхуванні в Україні
30. Гендерні дисбаланси у трудовому праві в Україні
31. Забезпечення рівних прав і можливостей стосовно політичної участі жінок в Україні
32. Жінки в українській політиці на рівні прийняття рішень та ініціативи стосовно покращення ситуації.
33. Робота жінок у Державній службі з надзвичайних ситуацій України.
34. Проблема працевлаштування жінок в Україні.
35. Перша психологічна допомога постраждалим від гендерного насильства.
36. Ідентифікація випадків гендерно зумовленого насильства.
37. Фізичне насильство як вид гендерно-зумовленого насильства в сім'ї
38. Охарактеризуйте ознаки психологічного насильства.
39. Охарактеризуйте ознаки сексуального насильства.
40. Організація процесу надання допомоги постраждалим від гендерно зумовленого насильства під час воєнних дій

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Освітньо-професійна програма «Цивільний захист» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека», рівень вищої освіти – перший, ступінь – бакалавр. Харків, 2023. – 30с.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV. – К., 2006. – 124 с.
3. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 р. № 2789-III [Електронний ресурс] // Офіційний сайт

Верховної Ради України. URL.: www.rada.gov.ua

4. Указ Президента України «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» від 25 квітня 2001 р. № 283/2001 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283/2001#Text>

5. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08 вересня 2005 р. № 2866-IV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022 – 2024 роки» від 12 серпня 2022 р. № 752-р [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80#Text>

7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві» від 27 грудня 2006р. № 1834 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1834-2006-%D0%BF#Text>

8. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» зі змінами від 17.01.2010 №2229-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text

9. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 13.05.2014 № 37 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text

10. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>

11. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року» від 2 червня 2023 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2023-%D1%80#Text>

12. Адільханян І., Агабекян Т. Чумало М. та інші Запобігання та реагування на гендернозумовлене насильство під час війни та в післявоєнних умовах Досвід та рекомендації жіночих громадських організацій. – Відень: Wave. – 54с.

13. Впровадження гендерної політики та забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] // Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2022 році. URL.: <https://dsns.gov.ua/upload/1/6/4/9/3/5/0/publicnii-zvit-2022->

ostannia-versiia-1.pdf

14. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник / під заг. ред. Ковалю М., Львів 2023. – 171с.

15. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців сектору безпеки/ Колектив авторок. – Київ, 2017. – 264 с.

16. Зозуля О.В. Причини виникнення гендерно зумовленого насильства серед населення України в умовах збройного конфлікту. Актуальні проблеми психології. 2018. Том I. Вип. 50. С. 57–64.

17. Камінська Н.В. Забезпечення гендерної рівності: проблеми теорії та практики. К.: КНТ, 2019. – 280с.

18. Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. Забезпечення гендерної рівності в системі МВС та інших центральних органів виконавчої влади: лекція. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. – 31 с.

19. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. – К., 2014. – 65 с.

20. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. – К.: Основи, 2017. – 256 с.

21. Політова А. С.Форми гендерно зумовленого насильства в умовах збройного конфлікту (воєнного стану) // Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». – 2023. №2. – С. 307 – 311. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.53>

22. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність: Навчальний посібник. – К.:«ФОП Голембовська О. О.», 2018. – 204с.

23. Федоренко Я.А. Основи гендерної безпеки і трудової діяльності: курс лекцій. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. – 112с.

24.Федоренко Я.А. Оптимізація механізму здійснення державної політики щодо забезпечення гендерної рівності в Державній службі України з надзвичайних ситуацій // Колективна монографія «Державне регулювання соціальної політики у сфері цивільного захисту». – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – С. 303-328

25.Чубіна Т. Д., Федоренко Я. А. Історичні особливості становлення національного законодавства України в процесі формування державної політики забезпечення гендерної рівності // Збірник наукових праць «Вісник Черкаського університету» – Серія Історичні науки. –№ 2. – Черкаси:Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2021. – С. 58-65.

ДОДАТКИ

Додаток А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності»
(назва дисципліни)

Здобувача вищої освіти (ки) 1-го курсу
1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»
ОПП «Охорона праці»
Іваненка І.І.
Шифр 879

м. Черкаси – 2024 рік

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ БІБЛОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ*1. Опис навчального посібника, підручника:*

– Болюбаш Я.Г. Вища освіта в Україні : [підруч.] / Я.Г. Болюбаш. – К. : Либідь, 2023. – 264 с.

– Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.] ; за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2019. – 384 с.

2. Опис статті з журналу, газети.

– Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2015. – № 1. – С. 5–9.

3. Опис державних документів:

– Про вищу освіту : [закон України, 17.01.02 р., № 2984-III] // ВВРУ, 2002. – № 20. – С. 134.

– Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу : наказ МОН України від 20.10.2004 р. / МОН України. – К., 2004. – № 812.

4. Опис тез наукових конференцій:

– Бойченко А.П. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства / А.П. Бойченко // Сучасні тенденції освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 15-16 лист. 2020 р.). – Київ : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2012. – С. 4–11.

5. Опис періодичного видання:

– Черних О.С. Вхідження України до загальноєвропейського простору вищої освіти / О.С. Черних // Вісник книжкової палати. – 2014. – № 5 (94). – С. 48–53.

6. Опис словників:

– Косар В.Б. Термінологічний словник / В.Б. Косар. – Х. : Прапор, 2018. – 530 с.

7. Опис авторефератів дисертацій:

– Вовчата Н.Я. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.пед.н. : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Н.Я. Вовчата. – Львів, 2020. – 25 с.

8. Електронні ресурси:

– Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти URL: www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr/strateg.doc.

